

CASTELL DE CALAFELL

El castell de la Santa

Els àrabs el van anomenar Calafell, és a dir, 'castell petit'. No us fieu del topònim: al pot –i al castell– petit hi ha la bona confitura.

MOLTS ANYS de culte a la Santa Creu, a l'església situada dins del recinte, i la devoció de la seva parròquia, han acabat per donar aquest nom al castell de Calafell. De fet des que hi ha notícies documentades del *castrum*, al primer terç del segle XI, també n'hi ha de l'església. Com en tantes altres ocasions església i castell es barregen i confonen en un sol conjunt. Quan després de travessar carrers

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Tant si veniu per autopista com si ho feu per carretera heu d'incorporar-vos a la carretera de Belvei-Calafell. En arribar al nucli de Calafell, haureu d'agafar el carrer del Bisbe Català fins a la plaça Catalunya, on podreu deixar el cotxe i continuar a peu fins al recinte del castell de Calafell, a uns 50 metres.

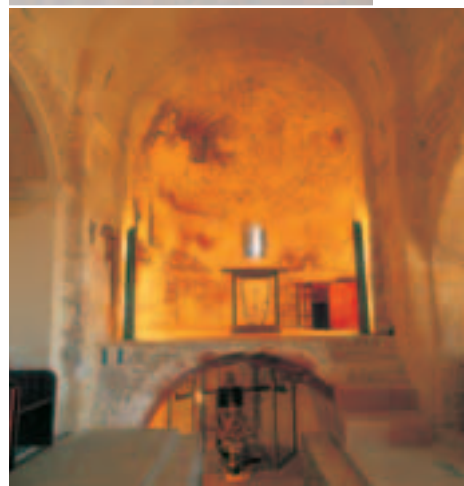
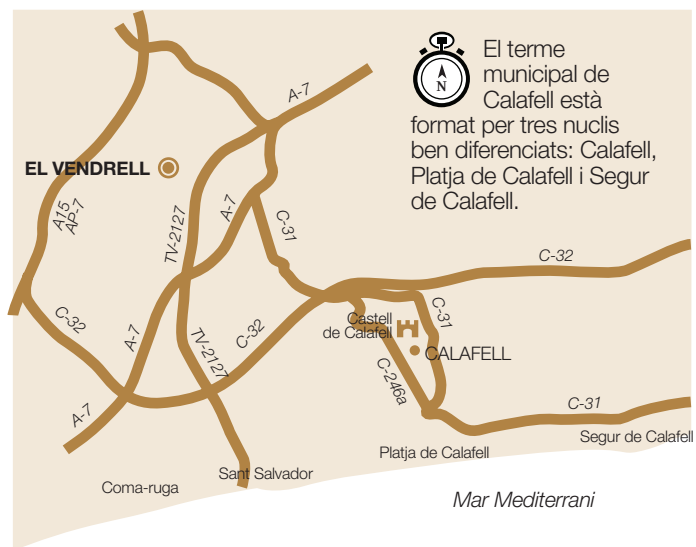

Baix Penedès

a Creu

Tres nuclis de població

estrets i costeruts arribeu al recinte fortificat, l'església de la Santa Creu, l'únic edifici en peu, us farà d'amfitriona i us explicarà –a la seva manera– la història del turó i dels seus pobladors... Escolteu-la, val la pena.

Intramurs

Dins del recinte que formen els murs de l'antic castell veureu conservades algunes tombes antropomorfes, la cisterna d'aigua i diverses sitges gratades a la roca, que conformen les restes d'un primer nucli de població del segle X.

Al principi del segle XI, es va bastir una església nova, la que avui us dóna la benvinguda. Veureu que segueix les pautes del romànic llombard, amb arquets cecs i on, fins i tot, trobareu restes de valuoses pintures murals d'època romànica a la zona de l'absis.

Al segle XII, quan els cristians avançaven cap al sud i les tropes comtals van arribar fins a les terres de l'Ebre, la noblesa feudal va expulsar els camperols de dalt del turó, envoltant-lo de muralles i transformant-lo en un castell senyorial. Al segle XVI es va iniciar la gradual inutilització de la fortalesa, emprada com a hospital de pobres i lloc de defensa contra la pirateria costanera. Durant aquest segle i el següent, va créixer el culte a la Mare de Déu de la Cova, a causa dels prodigis d'aquesta imatge, lligats a la tradició de pirates i corsaris.

L'anorreament definitiu es va produir el 1646, durant la guerra dels Segadors, quan les tropes de Felip IV d'Espanya van saquejar el nucli i van enderrocar una part de les muralles.

SORTIM RESTAURANTS

Restaurant La Masia

 Fan cuina marinera de mercat, amb molts plats de peix: suquets, alls cremats, arrossos... amb un toc de modernitat. De carta, uns 50 €.

*C. Vilamar, 67
Calafell
Tel. 977 69 13 41*

Hotel Antiga

 Totes les comoditats d'un hotel de luxe, incloent suites amb banyera d'hidromassatge. L'habitació doble val 58 € en temporada alta.

*Pl. Catalunya, 29
Calafell
Tel. 977 69 06 38
www.antiga.info*

Les bruixes del castell

Al final del segle XVII, i durant tot el segle XVIII, el castell era el centre del poder religiós, amb l'església i la casa del sagristà o campaner. I també el cementiri, ja que durant tot aquest temps l'església va continuar la tradició altmedieval d'enterrar els morts dins del recinte clos del castell. Aquest fet va motivar l'aparició d'una llegenda que parla de la presència de bruixes a dalt del castell. Per conjurar-les, i seguint les disposicions establertes a mitjan segle XVI pel concili de Trento, es va construir damunt de la volta romànica de l'església el comunidor, un petit edicle quadrat de dos pisos, obert als quatre vents, destinat a maleir les

Extramurs

Haureu pogut comprovar durant la vostra ascensió al castell que el recorregut per la part exterior de les muralles és interessant. Val la pena, doncs, que de baixada, assaboriu sense presses aquests carrerons empedrats, tot voltant a peu la fortalesa.

El municipi de Calafell ha fet un gran esforç els darrers anys per vetllar, conservar i estudiar el seu patrimoni històric, i darrerament aquesta tasca l'ha fet la Fundació del Castell de Calafell, una institució de l'Ajuntament. Així doncs, no podeu marxar sense passejar pel carrer Major, on algunes cases encara conserven arcades gòtiques dels segles XIV i XV. També cal baixar a la platja per conèixer la casa de l'escriptor i editor Carlos Barral, convertida en museu, una de les poques botigues de pescadors antigues que encara es conserven, o fer un viatge en el temps i visitar la Ciutadella Ibèrica, les cisternes romanes de Mas Vila-renc, o l'ermita romànica de Sant Miquel, al barri modern de Segur de Calafell. ■

bruixes, els dimonis, les tempestes i els altres mals, així com a beneir el terme.

Al principi del segle XIX, coincidint amb el creixement econòmic i l'expansió de la vinya, es va traslladar el culte parroquial de l'església del castell a l'església nova, d'estil neoclàssic. Però el castell, amb la seva capella, va continuar sent cementiri fins al 1937.

Per saber-ne més

Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Calafell :
Tel. 977 69 56 56 // www.calafell.org

sortim DE
CONCURS

L'ÚS DE LES SITGES

Durant la visita al castell podreu veure diferents sitges. Que és una sitja? I per a què servia? Hi ha molts topònims amb el nom de Sitges, les sitges havien de ser alguna cosa important i molt estesa. Envieu-nos les vostres respostes a **castells@castells**

catalunya.com, indicant-nos el vostre nom. Els encertants rebreu un **2x1** per a la visita guiada al Castell de Calafell.

Solució del concurs anterior: Perquè els soldats defensors del castell poguessin estar drets i alhora protegits.